

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

1

לפניי כב' השופט ד"ר יגאל מרזל

המערערים

1. זהבה חיימוביץ
2. יעקב חיימוביץ

נגד

המשיבה

"ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית להתיישבות קהילתית
בע"מ

2 בשם המערערים: עו"ד ענת נוי-אלקיים
3 בשם המשיבה: עו"ד ישראל ליכטנשטיין; עו"ד ברק שמעוני
4

פסק דין

5

6 1. בערעור שלפניי השאלה העיקרית הינה אם יש לראות במערערים – גב' זהבה
7 חיימוביץ ומר יעקב חיימוביץ – כחברים ב"ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית
8 להתיישבות קהילתית בע"מ (היא המשיבה, ולהלן – האגודה), אם לאו. כנגזרת
9 מכך, התעוררה בערעור גם שאלת תוקפו של פסק בוררות שניתן בין המשיבה
10 למערערים, ובו חוייבו המערערים – כאילו היו עדיין חברים באגודה – בתשלום
11 חוב.

12

13 רקע ותיאור ההליכים הקודמים

14 2. הרקע לסכסוך שלפניי הוא זה: המערערים מתגוררים בבית ביישוב ליבנה.
15 ביישוב זה פועלת האגודה השיתופית "ליבנה". ביום 20.1.07 הודיעו
16 המערערים בכתב למשיבה על רצונם בביטול חברותם באגודה. אלא שנסיון
17 המערערים לקבל אישור על ביטול חברותם או הכרה בצעד זה מאת האגודה,
18 לא צלח ולבסוף פנו בנדון לרשם האגודות השיתופיות (להלן: הרשם).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

3.

1 לאחר חלוף זמן נוסף, והתכתבויות שאינן מענייננו, התקבלה (ביום 13.5.07)
2 תשובה קצרה של מר רפאל בן-זקרי ממשדד רשם האגודות השיתופיות,
3 שהצדדים בהליך שלפני לא חלקו על כך שפעל מטעם הרשם לעניין זה.
4 מתשובה זו עלה, כי חברותם של המערערים לא פקעה ולא בוטלה שכן לפי
5 סעיף 12ה' לתקנון האגודה, יש לראות כמי שיצא מן האגודה (רק) את מי
6 שחדל לגור ביישוב דרך קבע. ממילא, לא עמדו המערערים בחובתם זו שעל פי
7 התקנון שכן הם עודם מתגוררים ביישוב. לכן חברותם לא פקעה. בהמשך לכך,
8 ולאחר הליכים שונים שאינם מעניינינו, נפתח כנגד המערערים הליך בוררות בשל
9 חוב (שנטען לפני שהוא חוב של דמי חבר למשיבה), למן המועד בו הודיעו על
10 ביטול חברותם. המערערים לא התייצבו להליכי הבוררות. בפסק הבורר (מיום
11 7.2.08) חויבו המערערים בפירעון החוב.

4.

12 המערערים השיגו לפני הרשם על פסק הבורר כמו גם על הפרשנות לתקנון
13 שניתנה על ידי מר בן-זקרי וכנגזרת ממנה, אי ההכרה בפקיעת חברותם
14 באגודה. בתשובה שקיבלו מטעם הרשם (ע"י ב"כ עו"ד לאה רוזנטל) נרשם
15 שהוחלט שלא להתערב בפסק הבורר שכן לבורר לא היתה סמכות לדון
16 בשאלת "חברותם" של המערערים באגודה. לבסוף נציין, כי המערערים שבו
17 ופנו לרשם בנוגע לפרשנות התקנון ושאלת חברותם. בתגובתו לפניות
18 המערערים (מתאריכים 14.9.08 ו- 17.8.08) שב מר בן-זקרי על עמדתו
19 הפרשנית לפיה כל עוד לא עזבו המערערים את היישוב, אין הם יכולים לצאת
20 מן האגודה. וכך הגיע הסכסוך לפתחו של בית משפט זה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

הערעור

- 1
- 2 טענתם העיקרית של המערערים בערעור שלפניי הינה, כי פרשנות הרשם (על
- 3 ידי מר בן-זקרי) את התקנון, אינה יכולה לעמוד. אותו סעיף 12ה' לתקנון עליו
- 4 נסמך מר בן-זקרי אינו קובע כי תנאי לפקיעת חברות בהודעת חבר הינו עזיבה
- 5 פיסית של היישוב; אלא שחבר העוזב פיסית את היישוב, ייראה "כמי שמודיע
- 6 לאגודה בכתב על רצונו לצאת מהאגודה". עוד נטען, כי המערערים עמדו בכל
- 7 התנאים שבתקנון לשם ביטול חברותם. כל חובות המערערים לאגודה שקדמו
- 8 למכתב בקשתם לביטול החברות - שולמו ונפרעו. לא ניתן להותירם כחברים
- 9 "בכפייה" באגודה. ובאשר להמשך המגורים ביישוב ליבנה, טענו המערערים,
- 10 כי אין להם כל דרישה או בקשה מן האגודה לכל שירות שהוא. השירותים שיש
- 11 לספק למערערים כתושבים במקום יינתנו להם על ידי הגופים המוניציפאליים
- 12 ואין אפוא כל מניעה שימשיכו להתגורר במקום מבלי להיות חברים באגודה.
- 13 כפועל יוצא מכך, נטען, יש לראות במערערים כמי שחברותם פקעה כדין עוד
- 14 בחודש ינואר 2007. ממילא גם דינו של פסק הבורר, שניתן על יסוד ההנחה כי
- 15 עודם חברים החייבים בדמי חבר, להתבטל.
- 16 6. המשיבה ביקשה כי הערעור ידחה. היא הדגישה, כי כעיקרון אין כל כוונה או
- 17 רצון להותיר את המערערים כחברים באגודה בעל כורחם. אלא שלא ניתן
- 18 לראות בנסיבות המקרה את המערערים כמי שביטלו כדין את חברותם. כך
- 19 הדבר, שכן לפי הנטען, קיימים לאגודה חובות של למעלה מארבעה מליון
- 20 שקלים להסתדרות הציונית העולמית ועל המערערים לשאת בחלקם היחסי
- 21 בחוב זה על מנת לסיים את חברותם באגודה. עוד נטען, וזו היתה הטענה
- 22 העיקרית שבפי המשיבה, כי לא ניתן להפריד בין האגודה השיתופית לבין
- 23 השירותים שהיא מספקת בתחום החינוך, הרווחה, התשתיות וכד', כמו גם

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

1 שירותים מוניציפאליים אחרים. ממילא, באין מנגנון מוסדר שיאפשר תשלום
2 של המערערים עבור השירותים המוניציפאליים שיקבלו, לא ניתן לאפשר את
3 ביטול חברותם באגודה. המשיכה המשיבה וטענה, כי זה הוא הבסיס להחלטת
4 מר בן-זקרי מטעם הרשם, שעה שסירב לראות במערערים כמי שחברותם
5 פקעה בשל אי עזיבת היישוב. משעה שממשיכים המערערים להתגורר ביישוב,
6 והאגודה המשיבה היא המספקת להם את השירותים השונים, לא ניתן לפרוש
7 מן האגודה.

8

9

דיון והכרעה

10 7. לאחר עיון בחומר שלפניי ובטענות בעלי הדין, מסקנתי היא כי דין הערעור
11 להתקבל במובן זה, שההחלטות נשוא הליך זה מיום 13.5.07, 17.8.08 ומיום
12 14.9.08 יבוטלו והעניין ישוב להתברר לפני הרשם. טרם יבואו הטעמים
13 למסקנה זו, ובשל חשיבות העניין, נביא תחילה את הוראות התקנון
14 הרלבנטיות לענייננו, ועניין פרישה מן האגודה:

15

פרישת חבר

16 "12.א. חבר רשאי לפרוש מן האגודה על ידי מתן
17 הודעה בכתב לוועד לפחות ששה חודשים לפני מועד
18 הפרישה שנקבע על ידו. עד למועד הפרישה לא יחול כל
19 שינוי במעמד החברות של חבר כאמור לכל דבר ועניין.

20

21

[...]

22

23

24

25

26

27

28

29

ג. למרות האמור בפסקאות א' ו – ב' לעיל, יכול הוועד
להחליט כי החברות לא תפקע כאמור שם, כל עוד חייב
החבר כספים לאגודה, או ערב לחוב של האגודה שטרם
סולק, או משתמש באחד השירותים של האגודה."

ד. החליט הוועד כאמור בפסקה ג' לעיל, יודיע זאת
לחבר תוך חודש ימים מיום שהחבר הגיד לוועד את

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

1 ההודעה האמורה בפסקה א' לעיל ואם עשתה כן, לא
2 תפסק החברות עד אם ביטל הועד את החלטתו.

3
4 ה.חבר האגודה – רואים אותו כמי שמודיע לאגודה
5 בכתב על רצונו לצאת מן האגודה והוראות סעיף זה
6 יחולו עליו – אם הוא חדל לגור דרך קבע ובפועל
7 ביישוב ועברו מאז שנה ויותר וכן כי העובדה שחבר
8 חדל לגור דרך קבע ובפועל ליישוב ידועה לוועד ההנהלה
9 ונרשמה בפרטיכל ישיבת ועד ההנהלה".
10

11 8. יצויין תחילה, כי קיים קושי בפרשנותו של מר בן-זקרי, בשם הרשם, לפיה

12 סעיף 12ה' לתקנון ככזה משמיע שבלא עזיבה פיסית של היישוב - לא ניתן

13 לפרוש מן האגודה. לא נתעכב על ניסוחו המסורבל קמעא של סעיף זה אולם

14 פשוטו של מקרא מצביעה לכאורה, כי כל שנקבע בו הוא כי עזיבה פיסית של

15 היישוב יכולה להיחשב בנסיבות מסויימות כהודעה נורמטיבית על רצון לצאת

16 מן האגודה. אין על פניו בלשונו של סעיף זה כל קביעה הפוכה לפיה בלא עזיבה

17 פיסית של היישוב, לא יכול חבר אגודה להודיע על סיום החברות באגודה. ניתן

18 גם להניח, כי תכליתו של סעיף זה – הוא סעיף 12ה' לתקנון כאמור - – היתה

19 ליתן ביטוי לאותם מקרים בהם חבר אגודה נטש למעשה את המקום אך לא

20 מסר על כך הודעה כפי הנדרש ואז מעשה העזיבה הפיסי כמוהו כהודעה

21 הנורמטיבית בדבר רצון לצאת מן האגודה. לא זה המצב במקרה שלפניי בו אין

22 חולק כי המערערים לא עזבו, ואין בכוונתם לעזוב, את היישוב.

23 9. לכאורה, ניתן היה לסיים את הדיון בנקודה זו ולקבוע כי יש ליתן למערערים

24 את הסעד לו עתרו - והוא גריעתם מפנקס החברים של המשיבה. כך, שכן

25 משאבד שיווי המשקל של הקביעה לפיה המערערים לא עמדו בהוראת סעיף

26 12ה' לתקנון, נותרה הודעתם שניתנה לכאורה כדין על פקיעת חברותם (לפי

27 סעיף 12א' לתקנון). מעבר להודעה זו, אין חולק כי לא נשלחה למערערים על

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

- 1 ידי האגודה הודעה לפי סעיף 12ג' לתקנון לפיה החברות לא פקעה בשל חוב
2 כספי או שימוש בשירותי האגודה ונוכיר גם, כי הודעה שכזו צריכה היתה
3 להיוודע תוך חודש ימים (כאמור בסעיף 12ד' לתקנון). אלא שחרף האמור
4 לעיל, לא מצאתי מקום ליתן בערעור שלפני את מלוא הסעד שנתבקש ולהורות
5 על ביטול חברותם של המערערים באגודה. טעם הדבר הוא שמן החומר שלפני
6 עולה אי בהירות עובדתית ומשפטית, שתוצאתה היעדר מקום למתן הסעד
7 המבוקש והבהרת הטעון בירור לראשונה במסגרת הערעור המנהלי; אי
8 בהירות שעיקרה בספק באשר להליך שנתקיים לפני הגורם המוסמך מטעם
9 הרשם (מר בן-זקרי) כמו גם בהיעדר בירור והנמקה מספקת של ההחלטות
10 שניתנו במקרה זה. ובמה דברים אמורים?
11
12 10. ראשית אציין, כי בתקנון האגודה (סעיף 20א'), שהוגש לי לאחר הדיון, נקבע
13 כי אם פקעה חברותו של אדם באגודה מכל סיבה שהיא, חייב הוא לא יאוחר
14 מתשעים יום ומתאריך הפקיעה, לפנות את המקרקעין המוחזקים על ידו
15 "לרבות כל מתקן המשמש למגורים". בחומר שלפני, כמו גם בהחלטות נשוא
16 הליך זה, אין כל התייחסות לנדון. המשכה של אי בהירות זו הינו בשאלה אם
17 ניתן כלל להפריד בין השירותים שהאגודה מספקת לבין השירותים
18 המוניציפאליים. ואציין בהקשר זה, כי בתקנון האגודה קיימות הוראות שונות
19 המגבירות את העמימות בעניין זה. כך למשל, סעיף 2ג' לתקנון האגודה קובע
20 כי האגודה תהא "הגוף המוניציפאלי של היישוב, לקיים בידה את כל הכוחות
21 והסמכויות שיש לגוף מוניציפאלי ולספק שירותים מוניציפאליים וקהילתיים
22 לתושביו". סעיף 13ג' לאותו התקנון מאפשר להוציא חבר מהאגודה אם הוא
23 "מסרב לשאת בעול הבטחון ביישוב". ואוסיף עוד, כי בדיון שלפני צורף על ידי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

1 המשיבה, מכתבו של מנכ"ל המועצה האזורית הר חברון (מיום 17.3.2010)
2 ממנו עולה כי קיימת במסגרת היישוב זהות ועדים בין הועד המקומי לוועד
3 האגודה כאשר כל פעילויות היישוב הן למעשה פעילויות מוניציפאליות. עוד
4 צויין במכתב הנזכר, כי "כל מי שמבקש להחזיק בית ביישוב מחויב להיות חבר
5 באגודה ולשלם את מיסיה המהווים למעשה מיסים מוניציפאליים בלבד".
6 המערערים, במסמכים נוספים שהמציאו לבית המשפט לאחר הדיון (בלא
7 אישור להמצאתם), ביקשו לסתור עניין זה בתכתובות שונות. גם בהתעלם
8 מהפגם הדיוני שנפל בהגשה זו שאין לה מקום בסדרי הדיון, אין במסמכים
9 שצורפו כדי להבהיר עניין זה של היחס בין האגודה לבין הרשות המקומית
10 והשירותים הניתנים. והעיקר, אי בהירות עובדתית זו לא נתבררה למעשה לפני
11 הרשם או מר בן-זקרי ולא ניתן למצוא לה כל ביטוי בהחלטותיו; החלטות שהן
12 נעדרות הנמקה של ממש. אין זה המקום להכריע בנדון לראשונה במסגרת
13 הערעור המינהלי.

14

15 מעבר לכך, לא ברור כלל מה הוא ההליך שהתנהל לפני מר בן-זקרי ומכוח מה
16 ניתנה החלטתו, וזאת בשים לב להליך הקבוע בתקנה 6 לתקנות האגודות
17 השיתופיות (חברות), תשל"ג-1973 וההליך הקבוע בס"ק (ב) לה בכל הנוגע
18 להכרעה בשאלת חברותו של אדם באגודה; הכולל עריכת חקירה באגודה ומתן
19 הזדמנות לצדדים להשמיע טענותיהם. וגם אם אקבל את עמדת המערערים
20 לפיה באגודה ונושאי המשרה בה ידעו על עמדת מר בן זקרי ותמכו בה, כאמור
21 בתכתובות שצורפו (בלא היתר) על ידי המערערים, עדיין אין בכך לשנות מן
22 העובדה שהליך בירור מסודר לפני הרשם – לא היה, ובמובן זה הערעור שלפני
23 על שלל הטענות שבו אינו בשל להכרעה ואין הוא מצדיק את הענקת הסעד

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

1 המבוקש בלא שהרשות המינהלית נתנה על הנדון את דעתה. אכן, מר בן זקרי
2 סבר כי כל עוד המערערים מתגוררים ביישוב, אין הם יכולים להשתחרר
3 מחברותם באגודה, והמשיבה הסתמכה על תשובה זו משעה שסירבה לאשר
4 את פקיע החברות של המערערים. אולם למעשה לא נומקה כל עיקר מסקנה
5 זו, בייחוד נוכח האמור לעיל, וכפי הנראה, לא נתברר לפניו כל הטעון בירור
6 בנדון.

7

8

התוצאה

9 12. כפועל יוצא של האמור לעיל מסקנתי היא כי יש לקבל את הערעור ולהורות על
10 בטלותן של ההחלטות מיום 13.5.07, מיום 17.8.08 ומיום 14.9.08, החלטות
11 המבוססות בעיקרן על סעיף 12ה' לתקנון מבלי שיש לכך לכאורה עיגון מספיק
12 לדבר בלשון סעיף זה כשלעצמו; החלטות שאין בהן התייחסות למלוא
13 התשתית העובדתית והמשפטית העולה בנסיבות העניין; החלטות שנתקבלו
14 בהליך שטיבו לא ברור ושהמשיבה לא היתה צד לו. העניין יושב אפוא לרשם
15 על מנת שיבחן את מכלול השאלות העובדתיות והמשפטיות הקשורות במקרה
16 שלפני, כפי שעלו למעשה בראשונה בערעור שלפני, ויחליט בהן כפי שיקול
17 דעתו. יש לצפות, נוכח הזמן שחלף ובייחוד נוכח ההליכים השונים להם נדרשו
18 המערערים עד כה, שבירור זה שלפני הרשם יעשה במהירות הראויה ותוך פרק
19 זמן סביר. אשר לפסק הבורר – הרי שנוכח האמור לעיל לא מצאתי מקום
20 להתערב בו – ככל שמלכתחילה מסורה היתה בידי סמכות לעשות כן - לשבט
21 או לחסד; אלא שהצו הזמני שניתן על ידי כב' השופט ד' חשין בהליך זה
22 (בבש"א 486/09 מיום 25.2.09) המונע את המשך הליכי ההוצאה לפועל של
23 פסק הבורר, יעמוד בתוקפו למשך 6 חודשים נוספים מיום מתן פסק דין זה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

15 אפריל 2010

עמ"נ 540-08 זהבה חיימוביץ נ' "ליבנה" אגודה שיתופית חקלאית

13. כן נקבע בזאת, כי המשיבה תישא בהוצאות המערערים וכן בשכ"ט עו"ד בגין
הליך זה בסך של 10,000 ₪ בתוספת מע"מ. סכום זה ישא ריבית והצמדה כדין
מיום פסק דיני זה ועד לתשלום בפועל.

4

5 המזכירות תודיע לצדדים.

6

7 ניתן היום, א' אייר תש"ע, 15 אפריל 2010, בהעדר הצדדים.

8

יגאל מרזל, שופט

9

10

11

12

13

14

